

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην ισορροπία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
Πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Τίτλος Πράξης: «Σύγχρονες προσεγγίσεις στην προσαρμογή των ατόμων με αναπηρία στην ανήλικη και ενήλικη ζωή»

Υποέργο: «Σύγχρονες προσεγγίσεις στην προσαρμογή των ατόμων με αναπηρία στην ανήλικη και ενήλικη ζωή»

ΠΕ 1.7: Τριμηνιαία Έκθεση Πεπραγμένων /Εσωτερική Αξιολόγηση

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ-ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2015

ΠΕΓΑ-ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗΣ ΓΝΩΣΕΩΝ ΣΤΙΣ ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ
ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ
ΣΤΗΝ ΑΝΗΛΙΚΗ ΚΑΙ ΕΝΗΛΙΚΗ ΖΩΗ

ΣΧΟΛΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Το οποίο εκτελείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» (Ε.Π.Ε.Δ.Β.Μ.) 2007 - 2013, και συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (Ε.Κ.Τ.) και από εθνικούς πόρους, μέσω του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (Π.Δ.Ε.) του Υπουργείου Πολιτισμού, Παιδείας & Θρησκευμάτων

© Copyright 2015

Συμμετέχοντες στη συγγραφή: (α) Κωνσταντίνος Παπαδόπουλος, Καθηγητής, Υπεύθυνος Υποέργου, (β) Ελισάβετ Παυλίδου, Υπεύθυνη Διοικητικής Υποστήριξης Υποέργου, (γ) Ευστάθιος Τσακίδης, Υπεύθυνος Τεχνικής Υποστήριξης.

Το Πρόγραμμα Επικαιροποίησης Προσόντων Απόφοιτων ΑΕΙ με τίτλο: «Σύγχρονες προσεγγίσεις στην προσαρμογή των ατόμων με αναπηρία στην ανήλικη και ενήλικη ζωή» της Πράξης: «Σύγχρονες προσεγγίσεις στην προσαρμογή των ατόμων με αναπηρία στην ανήλικη και ενήλικη ζωή» με Κωδικό ΟΠΣ 467423, που εκτελείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» (Ε.Π.Ε.Δ.Β.Μ.) 2007 - 2013, και συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (Ε.Κ.Τ.) και από εθνικούς πόρους, μέσω του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (Π.Δ.Ε.) του Υπουργείου Πολιτισμού, Παιδείας & Θρησκευμάτων, Υπεύθυνο Υποέργου τον Καθηγητή κ. Κωνσταντίνο Παπαδόπουλο, ξεκίνησε στη 1^η Μαΐου 2015. Στο ανωτέρω επιμορφωτικό πρόγραμμα συμπράττουν και δύο ακόμη πανεπιστημιακά ιδρύματα της χώρας, το Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών - Τμήμα Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών, και Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας- Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης και Τμήμα Νηπιαγωγών της Παιδαγωγικής Σχολής.

Στόχος του Προγράμματος Εκπαίδευσης διάρκειας 150 ωρών, το οποίο υλοποιείται στη Θεσσαλονίκη (έδρα του συντονιστή του προγράμματος), είναι η παροχή σύγχρονης/εξειδικευμένης γνώσης στο επιστημονικό πεδίο των υπηρεσιών κοινωνικής πρόνοιας και πιο συγκεκριμένα στην αντιμετώπιση προβλημάτων διαβίωσης και κοινωνικής προσαρμογής των ατόμων με αναπηρία στην ανήλικη και την ενήλικη ζωή. Οι απόφοιτοι τμημάτων που απεφοίτησαν πριν από 10 έτη και οι εν ενεργεία επαγγελματίες δεν είναι απαραίτητα ενήμεροι για τις εξελίξεις αυτές. Απαιτείται λοιπόν να γίνει μία επικαιροποίηση των γνώσεών τους προκειμένου να αναχθούν οι γνώσεις και οι επαγγελματικές τους δεξιότητες σε ένα υψηλότερο επίπεδο και να δοθεί μία δυναμική προοπτική εξέλιξης στην όλη επαγγελματική τους πορεία και πρακτική.

Το πεδίο του προγράμματος με τίτλο «Σύγχρονες προσεγγίσεις στην προσαρμογή των ατόμων με αναπηρία στην ανήλικη και ενήλικη ζωή» καλύπτεται πλήρως κατά τη διδασκαλία, καθώς ορισμένες από τις προτεινόμενες ενότητες αντιμετωπίζουν το ζήτημα «οριζοντίως», αναφερόμενες σε σύγχρονες εξελίξεις (π.χ., ανάπτυξη νέων επιστημονικών στάσεων και απόψεων, γνώσεων, προγραμμάτων, μεθόδων και τεχνικών), ανεξάρτητα από συγκεκριμένες αναπηρίες, ενώ άλλες ενότητες αντιμετωπίζουν τα ζητήματα «εγκαρσίως», καθώς στοχεύουν στην επικαιροποίηση γνώσεων σε ειδικούς τομείς της

ειδικής αγωγής (άτομα με προβλήματα όρασης, ακοής, νοητική αναπηρία, μαθησιακές δυσκολίες, κτλ.). Τέλος, μια άλλη κατηγορία από θεματικές ενότητες αναφέρεται στην αντιμετώπιση των προβλημάτων διαβίωσης, μάθησης και κοινωνικής προσαρμογής των ατόμων με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, ή ευπαθών κοινωνικά ομάδων με βάση την πρόοδο που έχει σημειωθεί σε τομείς της τεχνολογίας, της παιδαγωγικής, της ψυχολογίας, της συμβουλευτικής, της εκπαίδευσης ενηλίκων, κ.ά. Η αντιμετώπιση, λοιπόν, του προγράμματος «Σύγχρονες προσεγγίσεις στην προσαρμογή των ατόμων με αναπηρία στην ανήλικη και ενήλικη ζωή» πραγματώνεται με μια ολιστική προσέγγιση.

Στην παρούσα πρόταση συμμετέχουν τρία Πανεπιστήμια, το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας (leader) και τα Πανεπιστήμια Δυτικής Μακεδονίας και το Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Το Τμήμα Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής (ΕΚΠ) του Πανεπιστημίου Μακεδονίας είναι το μοναδικό στην Ελλάδα το οποίο λειτουργεί συνδυάζοντας 2 κατευθύνσεις, δηλαδή την Εκπαίδευση Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες και την Εκπαίδευση Ενηλίκων (τονίζεται ότι οι απόφοιτοι του Τμήμα, ανάλογα με τις επιλογές τους, αποφοιτούν είτε ως Εκπαιδευτικοί Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες, ΠΕ71, είτε ως Εκπαιδευτικοί Ενηλίκων, ΠΕ72). Το Τμήμα ΕΚΠ έχει μια τεχνογνωσία επί του αντικειμένου, η οποία είναι μοναδική στον Ελλαδικό χώρο. Ωστόσο, όπως είναι εύλογο, ειδικοί στο αντικείμενο υπάρχουν και σε άλλα Πανεπιστημιακά Τμήματα. Στην παρούσα πρόταση συνεργάζονται και ορισμένοι από τους πλέον αναγνωρισμένους ειδικούς από όλη την Ελλάδα.

Πιο συγκεκριμένα, το Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας και το Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών θα ενισχύσει το προτεινόμενο Πρόγραμμα Επικαιροποίησης Γνώσεων των Αποφοίτων συνεισφέροντας με την τεχνογνωσία τους στον τομέα τους και πιο συγκεκριμένα της προσβασιμότητας αλλά και των μαθησιακών δυσκολιών.

Η έναρξη του προγράμματος όπως αναφέρθηκε παραπάνω πραγματοποιήθηκε την 1^η Μαΐου του 2015, διάστημα κατά το οποίο έλαβαν χώρα όλες οι προπαρασκευαστικές ενέργειες του προγράμματος ενώ από τον Μαΐου του 2015 ξεκίνησε η διδασκαλία των δέκα οχτώ θεματικών ενοτήτων του προγράμματος σπουδών.

Για την επίτευξη ωστόσο της έναρξης του επιμορφωτικού προγράμματος οι προκαταρτικές ενέργειες οι οποίες πραγματοποιήθηκαν αναφέρονταν τόσο στην οργάνωση της διδακτικής πράξης αλλά και στην οργάνωση του ίδιου του προγράμματος.

Πιο συγκεκριμένα κατά το χρονικό διάστημα από τον Απρίλιο μέχρι και τον Μάιο ξεκίνησαν οι διαδικασίες ανακοίνωσης της πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος για

τους εκπαιδευόμενους (βλ. παράρτημα Ι). Η πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος με αριθμ. Πρωτ. 4197/26/03/2015 εγκρίθηκε αρμόδιο όργανο του Πανεπιστημίου με τη υπ' αριθμ. 150/17.3.2015 Συνεδρίαση της Επιτροπής Ερευνών και αναρτήθηκε στην ιστοσελίδα του Πανεπιστημίου όπως επίσης και σε σχετικές ιστοσελίδες (βλ. παράρτημα Ι). Επίσης διαμορφώθηκαν και οι ακόλουθες επιτροπές αναφορικά με τη λειτουργία του προγράμματος:

(I) Επιτροπή Αξιολόγησης των φακέλων των υποψήφιων εκπαιδευομένων.

1. Ευθύμιος Βαλκάνος, Αναπληρωτής Καθηγητής
2. Αρετή Οκαλίδου, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια
3. Μαρία Πλατσίδου, Επίκουρη Καθηγήτρια
4. Αθηνά Σιπητάνου, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια
5. Χριστίνα Συριοπούλου, Λέκτορας

(II) Επιτροπή Παρακολούθησης και Παραλαβής φυσικού αντικειμένου, σύμφωνα με τα κάτωθι

1. Αρετή Οκαλίδου, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια
2. Αθηνά Σιπητάνου, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια
3. Μαρία Πλατσίδου, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια

(III) Επιστημονική Επιτροπής, σύμφωνα με τα κάτωθι:

1. Κωνσταντίνος Παπαδόπουλος, Καθηγητής
2. Γεώργιος Παυλίδης, Καθηγητής
3. Βασίλειος Δαγδιλέλης, Καθηγητής
4. Ιωάννης Αγαλιώτης, Αναπληρωτής Καθηγητής
5. Βασιλική Καραβάκου, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια

(IV) Επιτροπή Παραλαβής Εκπαιδευτικού Υλικού:

1. Μαρία Πλατσίδου, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια
2. Λευκοθέα Καρτασίδου, Επίκουρη Καθηγήτρια
3. Χριστίνα Συριοπούλου, Λέκτορας

(VI) Επιτροπή Αξιολόγησης Υποψηφίων

1. Βασιλική Γιαννούλη, Επίκουρη Καθηγήτρια, Τμήματος Ε.Κ.Π
2. Νικόλαος Φαχαντίδης, Επίκουρος Καθηγητής, Τμήματος Ε.Κ.Π

3. Χριστίνα Συριοπούλου, Λέκτορας, Τμήματος Ε.Κ.Π

Η λήξη των αιτήσεων των υποψηφίων εκπαιδευόμενων καθορίστηκε έως στις 14/4/2015. Παράλληλα με την πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος των υποψηφίων εκπαιδευομένων εγκρίθηκε με την υπ' αριθμ. 150/17.3.2015 Συνεδρίαση της Επιτροπής Ερευνών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας και η πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για τη διοικητική υποστήριξη του προγράμματος. Η πρόσκληση με αριθμ. Πρωτ. 3987/23.3.2015 (βλ. παράρτημα Ι) αναρτήθηκε στην ιστοσελίδα του Πανεπιστημίου Μακεδονίας και δόθηκε καταληκτική ημερομηνία κατάθεσης δικαιολογητικών η 8^η Μαΐου 2015. Πρέπει να τονίσουμε ότι και οι δύο προσκλήσεις εκδήλωσης ενδιαφέροντος, δημοσιεύθηκαν στον έντυπο τύπο με σκοπό την προβολή του προγράμματος επικαιροποίησης τόσο αναφορικά με τους υποψηφίους εκπαιδευομένους όσο και αναφορικά με την κάλυψη της θέσης η οποία αφορά τη διοικητική υποστήριξη του προγράμματος. Πιο συγκεκριμένα οι προσκλήσεις δημοσιεύθηκαν στις παρακάτω εφημερίδες (α) Ναυτεμπορική, (β) Τύπος της Θεσσαλονίκης και (γ) Μικρές Αγγελίες (βλ. παράρτημα Ι). Επίσης κατά τον μήνα Απρίλιο ολοκληρώθηκε το ωρολόγιο πρόγραμμα σπουδών με τη διδασκαλία των δέκα οχτώ θεματικών ενοτήτων (βλ. πίνακα 1).

Πίνακας 1 Ωρολόγιο Πρόγραμμα Θεματικών Ενοτήτων

A/A	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΤΥΠΟΣ (ΔΙΑ ΖΩΣΗΣ Η ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΤΗΛΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ)	ΘΕΜΑΤΙΚΗ	Διδάσκων/ουσα	Αίθουσα/Αμφιθέατρο
1	17/5/2015 (4 ώρες) 10:00-14:00	ΔΙΑ ΖΩΣΗΣ	Δια βίου μάθηση και εγκεφαλική ευπλαστότητα	Λάζαρος Τριάρχου	Αίθουσα 7
2	19/5/2015(4 ώρες) 18:00-22:00	ΔΙΑ ΖΩΣΗΣ	Δια βίου μάθηση και εγκεφαλική ευπλαστότητα	Λάζαρος Τριάρχου	Αμφιθέατρο 9

3	23/5/2015 (4 ώρες) 10:00-14:00	ΔΙΑ ΖΩΣΗΣ	Ευρωπαϊκά προγράμματα δια βίου μάθησης για τις ευπαθείς κοινωνικά ομάδες	Αθηνά Σιπητάνου	Αίθουσα 2
4	24/5/2015 (4 ώρες) 10:00-14:00	ΔΙΑ ΖΩΣΗΣ	Ευρωπαϊκά προγράμματα δια βίου μάθησης για τις ευπαθείς κοινωνικά ομάδες	Αθηνά Σιπητάνου	Αίθουσα 8
5	30/5/2015(4 ώρες) 10:00-14:00	ΔΙΑ ΖΩΣΗΣ	Προγράμματα ανάπτυξης συναισθηματικών και κοινωνικών ικανοτήτων σε άτομα με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες ή/και αναπηρίες	Μαρία Πλατσίδου	Αίθουσα 3
6	31/5/2015(4 ώρες) 10:00-14:00	ΔΙΑ ΖΩΣΗΣ	Προγράμματα ανάπτυξης συναισθηματικών και κοινωνικών ικανοτήτων σε άτομα με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες ή/και αναπηρίες	Μαρία Πλατσίδου	Αίθουσα 3
7	6/6/2015(5ώρες) 09:00-14:00	ΔΙΑ ΖΩΣΗΣ	Μαθησιακές δυσκολίες: δυσλεξία, διάσπαση προσοχής, παρορμητικότητα και υπερκινητικότητα (ΔΕΠΥ – ADHD)	Γεώργιος Παυλίδης	Αίθουσα 16

8	7/6/2015 (4 ώρες) 10:00-14:00	ΔΙΑ ΖΩΣΗΣ	Μαθησιακές δυσκολίες: δυσλεξία, διάσπαση προσοχής, παρορμητικότητα και υπερκινητικότητα (ΔΕΠΥ – ADHD)	Γεώργιος Παυλίδης	Αίθουσα 414
9	13/6/2015 (5 ώρες) 09:00-14:00	ΔΙΑ ΖΩΣΗΣ	Η επικοινωνία των ατόμων με προβλήματα ακοής και λόγου	Αρετή Οκαλίδου	Αίθουσα 414
10	14/6/2015(4 ώρες) 10:00-14:00	ΑΣΥΓΧΡΟΝΗ	Η επικοινωνία των ατόμων με προβλήματα ακοής και λόγου	Αρετή Οκαλίδου	-
11	20/6/2015(4 ώρες) 10:00-14:00	ΔΙΑ ΖΩΣΗΣ	Διαμόρφωση του εαυτού, της αυτοαντίληψης, της αυτοεκτίμησης και της προσωπικής ταυτότητας των ατόμων με αναπηρία	Χριστίνα Συριοπούλου	Αίθουσα 7
12	21/6/2015(4 ώρες) 10:00-14:00	ΑΣΥΓΧΡΟΝΗ	Διαμόρφωση του εαυτού, της αυτοαντίληψης, της αυτοεκτίμησης και της προσωπικής ταυτότητας των ατόμων με αναπηρία	Χριστίνα Συριοπούλου	-

13	28/6/2015(4 ώρες) 10:00-14:00	ΑΣΥΓΧΡΟΝΗ	Υποστηρικτικές και ψηφιακές τεχνολογίες για άτομα με αναπηρίες	Βασίλειος Δαγδιλέλης	-
14	30/6/2015(4 ώρες) 18:00-22:00	ΔΙΑ ΖΩΣΗΣ	Η Δυναμική της ομάδος στην εκπαίδευση ενηλίκων με αναπηρίες	Ευθύμιος Βαλκάνος	Αίθουσα 10
15	1/7/2015(4 ώρες) 18:00-22:00	ΔΙΑ ΖΩΣΗΣ	Η Δυναμική της ομάδος στην εκπαίδευση ενηλίκων με αναπηρίες	Ευθύμιος Βαλκάνος	Αίθουσα 10
16	29/8/2015 (5 ώρες) 09:00-14:00	ΔΙΑ ΖΩΣΗΣ	Ενίσχυση της αυτοπροσδιοριζόμενης συμπεριφοράς και μάθησης παιδιών και νέων με νοητική αναπηρία	Λευκοθέα Καρτασίδου	Αίθουσα 8
17	30/8/2015(5 ώρες) 09:00-14:00	ΔΙΑ ΖΩΣΗΣ	Υποστηρικτικές και ψηφιακές τεχνολογίες για άτομα με αναπηρίες	Βασίλειος Δαγδιλέλης	Αίθουσα 414
18	31/8/2015 (4 ώρες) 18:00-22:00	ΑΣΥΓΧΡΟΝΗ	Υποστηρικτικές και ψηφιακές τεχνολογίες για άτομα με αναπηρίες	Βασίλειος Δαγδιλέλης	Αίθουσα 414

19	3/9/2015 (4 ώρες) 18:00-22:00	ΑΣΥΓΧΡΟΝΗ	Ενίσχυση της αυτοπροσδιοριζόμενης συμπεριφοράς και μάθησης παιδιών και νέων με νοητική αναπηρία	Λευκοθέα Καρτασίδου	-
20	5/9/2015(5 ώρες) 09:00-14:00	ΔΙΑ ΖΩΣΗΣ	Σύγχρονες προσεγγίσεις του προσδιορισμού των μαθησιακών αναγκών των ατόμων με αναπηρία	Ιωάννης Αγαλιώτης	Αίθουσα 8
21	6/9/2015(4 ώρες) 10:00-14:00	ΔΙΑ ΖΩΣΗΣ	Σύγχρονες προσεγγίσεις του προσδιορισμού των μαθησιακών αναγκών των ατόμων με αναπηρία	Ιωάννης Αγαλιώτης	Αίθουσα 8
22	12/9/2015 (4 ώρες) 10:00-14:00	ΔΙΑ ΖΩΣΗΣ	Έννοιες θετικών επιστημών για άτομα με ειδικές ανάγκες.	Χαράλαμπος Λεμονίδης	Αίθουσα 8
23	13/9/2015 10:00-14:00(4 ώρες)	ΔΙΑ ΖΩΣΗΣ	Έννοιες θετικών επιστημών για άτομα με ειδικές ανάγκες.	Χαράλαμπος Λεμονίδης	Αίθουσα 8
24	18/9/2015 (4 ώρες) 18:00-22:00	ΔΙΑ ΖΩΣΗΣ	Σύγχρονα θέματα εργασιακής/κοινωνικής ηθικής και εκπαιδευτικής πολιτικής για άτομα με αναπηρία	Βασιλική Καραβάκου	

24	19/9/2015 (4 ώρες) 10:00-14:00	ΔΙΑ ΖΩΣΗΣ	Επαγγελματική ένταξη και προσαρμογή ατόμων με αναπηρία	Ιωάννα Παπαβασιλείου	Αίθουσα 8
26	20/9/2015 (4 ώρες) 10:00-14:00	ΔΙΑ ΖΩΣΗΣ	Σύγχρονα θέματα εργασιακής/κοινωνικής ηθικής και εκπαιδευτικής πολιτικής για άτομα με αναπηρία	Βασιλική Καραβάκου	Αίθουσα 414
27	24/9/2015(4 ώρες) 18:00-22:00	ΔΙΑ ΖΩΣΗΣ	Διαγνωστική και ψυχοπαθολογία σε παιδιά, εφήβους και ενήλικες	Γρηγόριος Σίμος	Αίθουσα 414
28	25/9/2015(4 ώρες) 18:00-22:00	ΔΙΑ ΖΩΣΗΣ	Διαγνωστική και ψυχοπαθολογία σε παιδιά, εφήβους και ενήλικες	Γρηγόριος Σίμος	Αίθουσα 414
29	26/9/2015 (4 ώρες) 10:00-14:00	ΔΙΑ ΖΩΣΗΣ	Προσβασιμότητα ΑμεΑ στο Διαδίκτυο	Γεώργιος Κουρουπέτρογλου	Αίθουσα 8

30	27/9/2015 (4 ώρες) 10:00-22:00	ΔΙΑ ΖΩΣΗΣ	Εκπαίδευση ενηλίκων με αναπηρίες	Ελένη Κουστριάβα	Αίθουσα 8
31	28/9/2015 (4 ώρες) 18:00-22:00	ΔΙΑ ΖΩΣΗΣ	Επαγγελματική ένταξη και προσαρμογή ατόμων με αναπηρία	Ιωάννα Παπαβασιλείου	Αίθουσα 414

32	2/10/2015 (4 ώρες) 17:00-21:001	ΑΣΥΓΧΡΟΝΗ	Προσβασιμότητα ΑμεΑ στο Διαδίκτυο	Γεώργιος Κουρουπέτρογλου	-
33	3/10/2015 (4 ώρες) 10:00-14:00	ΑΣΥΓΧΡΟΝΗ	Εκπαίδευση ενηλίκων με αναπηρίες	Ελένη Κουστριάβα	-
34	10/10/2015 (5 ώρες) 09:00-14:00	ΔΙΑ ΖΩΣΗΣ	Δια βίου Μάθηση Ατόμων με Οπτική Αναπηρία - Παραγωγή απτικο-ακουστικού εκπαιδευτικού υλικού	Κωνσταντίνος Παπαδόπουλος	Αίθουσα 8
35	11/10/2015 (4 ώρες) 10:00-14:00	ΑΣΥΓΧΡΟΝΗ	Δια βίου Μάθηση Ατόμων με Οπτική Αναπηρία - Παραγωγή απτικο-ακουστικού εκπαιδευτικού υλικού	Ελένη Κουστριάβα	-
36	14/10/2015 (4 ώρες) 18:00-22:00	ΔΙΑ ΖΩΣΗΣ	Ψυχολογικές προϋποθέσεις για την εργασία ατόμων με αναπηρίες	Δόξα Παπακωνσταντίνου	Αίθουσα 414
37	15/10/2015(4 ώρες) 18:00-22:00	ΑΣΥΓΧΡΟΝΗ	Ψυχολογικές προϋποθέσεις για την εργασία ατόμων με αναπηρίες	Δόξα Παπακωνσταντίνου	-

Κατά τους μήνες Απρίλιο και Μάιο, ολοκληρώθηκε η συγγραφή του Κανονισμού Λειτουργίας του Προγράμματος, όπου περιγράφεται τόσο το περιεχόμενο του προγράμματος όσο και επιμέρους άρθρα τα οποία αφορούν τη φοίτηση και

παρακολούθηση των θεματικών ενοτήτων, την αξιολόγηση των εκπαιδευομένων, τους διδάσκοντες αλλά και ποικίλα άρθρα τα οποία αφορούν τη λειτουργία του προγράμματος. Επιπλέον διαμορφώθηκαν τα αναλυτικά προγράμματα των θεματικών ενοτήτων του προγράμματος όπου περιγράφονται ενδελεχώς οι εκπαιδευτικοί στόχοι κάθε θεματικής ενότητας, η προτεινόμενη βιβλιογραφία, οι λέξεις κλειδιά αλλά και περιγράφεται το περιεχόμενο της. Επίσης διαμορφώθηκε το μητρώο αποφοίτων περιλαμβάνει το σύνολο των εκπαιδευομένων οι οποίοι συμμετέχουν στο επιμορφωτικό πρόγραμμα καταγράφοντας το σύνολο των προσόντων τους με σκοπό το μητρώο αυτό να αποτελέσει τη βάση για την ανάπτυξη ενός συνολικού μητρώου πιστοποιημένων επαγγελματιών στην ειδική αγωγή και εκπαίδευση.

Οι διδάσκοντες ξεκίνησαν την προετοιμασία και παραγωγή του αντίστοιχου εκπαιδευτικού υλικού για κάθε θεματική ενότητα όπως επίσης και την προετοιμασία της διδασκαλίας τους. Η διδασκαλία των θεματικών ενοτήτων περιελάμβανε τόσο τη διαζώσης εκπαίδευση όσο και την ασύγχρονη εκπαίδευση. Συγκεκριμένα, σε ορισμένες θεματικές ενότητες ή σε μέρος αυτών (κατά το ήμισυ) εφαρμόζεται η διαζώσης επιμόρφωση, ενώ σε άλλες θεματικές ενότητες εφαρμόζεται η εξ αποστάσεως διδασκαλία με ασύγχρονη μορφή. Σε κάθε περίπτωση η ασύγχρονη εκπαίδευση δεν αθροίζει περισσότερες από 75 ώρες σε ολόκληρο το πρόγραμμα των 150 ωρών (δηλαδή δεν θα αθροίζει περισσότερες από τις μισές ώρες του συνολικού προγράμματος). Στη διαζώσης επιμόρφωση οι κύριες μέθοδοι διδασκαλίας είναι: (α) σεμιναριακού τύπου μαθήματα (με διαλέξεις), (β) βιωματική μάθηση (με τρόπους όπως παιχνίδι ρόλων), (γ) εμπλουτισμένη διδασκαλία μέσα από την επίδειξη από το διδάσκοντα και στη συνέχεια την παρατήρηση και την εφαρμογή από τους επιμορφούμενους σχετικών με τη συγκεκριμένη θεματική ενότητα προγραμμάτων, μελέτες περίπτωσης, τεχνικών, εργαλείων, κτλ., (δ) ατομικές ή ομαδικές εργασίες με τη μέθοδο της μικροδιδασκαλίας. Για τους διδακτικούς σκοπούς χρησιμοποιείται το εργαστήριο ηλεκτρονικών υπολογιστών του τμήματος που έχει κατάλληλο εξοπλισμό για διδασκαλία με τη χρήση νέων τεχνολογιών, οπτικοακουστικών μέσων κλπ

Έτσι κατά τη διάρκεια του Απριλίου ξεκίνησε η διαδικασία διαμόρφωσης της ηλεκτρονικής πλατφόρμας για τη λειτουργία της ασύγχρονης εκπαίδευσης. Κατά τη διάρκεια της ασύγχρονης εκπαίδευσης, οι εκπαιδευόμενοι δεν είναι ανάγκη να βρίσκονται συγκεντρωμένοι στον ίδιο χώρο ή την ίδια χρονική στιγμή. Η εξ αποστάσεως διδασκαλία γίνεται μέσω διαδικτυακής πλατφόρμας η οποία περιλαμβάνει εξειδικευμένες εφαρμογές (ανακοινώσεων, Διαχείρισης εγγράφων, ανάθεσης/υποβολής εργασιών,

περιοχές συζητήσεων-Forum κλπ.), που επιτρέπουν την online οργάνωση, επεξεργασία, αποθήκευση και παρουσίαση εκπαιδευτικού υλικού και τη συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτή και εκπαιδευόμενου. Κατά την υλοποίηση των ωρών διδασκαλίας με ασύγχρονη εκπαίδευση, οι οποίες θα αποτελούν μέρος του αναλυτικού προγράμματος, ο διδάσκων είναι υποχρεωμένος να βρίσκεται σε σταθερή και συνεχή επικοινωνία με τους εκπαιδευόμενους σε όλη τη διάρκεια του προγραμματισμένου μαθήματος, απαντώντας σε ερωτήσεις συζητώντας για ειδικά θέματα, τόσο μέσω forum όσο και μέσω e-mail.

Η πλατφόρμα, η οποία διαμορφώθηκε από το στέλεχος τεχνικής υποστήριξης του προγράμματος, περιλαμβάνει τις απαραίτητες εξειδικευμένες εφαρμογές που επιτρέπουν την online οργάνωση, επεξεργασία, αποθήκευση και παρουσίαση εκπαιδευτικού υλικού για την υποστήριξη των υπηρεσιών ασύγχρονης εκπαίδευσης. Οι παρακάτω λειτουργίες, επιτρέπουν τη δομημένη παρουσίαση ενός ηλεκτρονικού μαθήματος, ανάλογα πάντα με το σχεδιασμό του κάθε διδάσκοντα. Συγκεκριμένα, ο διδάσκων θα έχει τη δυνατότητα για:

- Περιγραφή Μαθήματος, χώρος όπου θα παρουσιάζονται γενικές πληροφορίες σχετικά με την ύλη, τους στόχους, τις εκπαιδευτικές δραστηριότητες κλπ. του μαθήματος.
- Ανακοινώσεις που αφορούν το μάθημα και ενημερώνουν τους εγγεγραμμένους χρήστες – εκπαιδευόμενους (π.χ. έκτακτες ειδήσεις σχετικές με το μάθημα).
- Ατζέντα όπου παρουσιάζονται χρονικά γεγονότα σταθμοί του μαθήματος (διαλέξεις, συναντήσεις, αξιολογήσεις, καταληκτικές ημερομηνίες εργασιών, κλπ).
- Διαχείριση εγγράφων, λειτουργία που επιτρέπει την αποθήκευση και οργάνωση εκπαιδευτικών ηλεκτρονικών αρχείων (κείμενα, παρουσιάσεις, λογιστικά φύλλα, εικόνες, διαγράμματα, κλπ).
- Διαχείριση οπτικοακουστικού υλικού, χώρος αποθήκευσης και διάθεσης οπτικοακουστικού υλικού που αφορά στο μάθημα (προσθέτοντας αρχείο ήχου ή/και video ή προσθέτοντας κάποιο σύνδεσμο σε video).
- Ασκήσεις Αυτοαξιολόγησης που δημιουργεί ο εκπαιδευτής με στόχο την εξάσκηση των εκπαιδευόμενων στην ύλη του μαθήματος (ερωτήσεις πολλαπλών επιλογών, συμπλήρωσης κενών, κουίζ, κλπ.)

- Εργασίες Εκπαιδευόμενων, εργαλείο που επιτρέπει την ηλεκτρονική διαχείριση των εργασιών όπως ανάθεση, παραλαβή και βαθμολόγηση από τον εκπαιδευτή και υποβολή εργασιών από τον εκπαιδευόμενο.
- Ερωτηματολόγια όπου είναι δυνατή η δημιουργία ερωτηματολογίου από τον εκπαιδευτή προς τους εκπαιδευόμενους.
- Περιοχές Συζητήσεων (Forum) για την ανταλλαγή απόψεων και ιδεών σε θέματα σχετικά με το μάθημα.
- Σύνδεσμοι – διαχείριση συνδέσμων με χρήσιμες πηγές από το διαδίκτυο που αφορούν το μάθημα (ομαδοποίηση, κατηγοριοποίηση, σχόλια κλπ).

Κατά τον μήνα Απρίλιο ολοκληρώθηκε και η επιλογή των εκπαιδευομένων του προγράμματος λαμβάνοντας υπόψη τα κριτήρια τα οποία είχαν τεθεί ως προϋπόθεση από την πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος, η οποία είχε δημοσιευθεί. Πιο αναλυτικά τα κριτήρια τα οποία λήφθηκαν υπόψη ήταν τα ακόλουθα:

Στο Πρόγραμμα Επιμόρφωσης έχουν δικαίωμα να συμμετάσχουν:

- Απόφοιτοι Τμημάτων ΑΕΙ της ημεδαπής αντίστοιχων ή συναφών με το περιεχόμενο του Προγράμματος τίτλου σπουδών, ή ισοτίμου και αντιστοίχου τίτλου σπουδών της αλλοδαπής. (Σε περίπτωση που οι τίτλοι σπουδών έχουν χορηγηθεί από Πανεπιστήμια της αλλοδαπής θα πρέπει να υποβληθούν επιπροσθέτως και οι νόμιμες βεβαιώσεις ισοτιμίας και αντιστοιχίας τους).
- Οι υποψήφιοι πτυχιούχοι θα πρέπει να είναι απόφοιτοι με απόκτηση του πτυχίου ΑΕΙ, ή κάτοχοι ισότιμου πτυχίου αλλοδαπής ανώτατης σχολής, μέχρι το έτος 2001 ή να έχει παρέλθει ένα χρονικό διάστημα τουλάχιστον 10 ετών από την ημερομηνία απόκτησης του βασικού τίτλου σπουδών τους.
- Ενδεικτικά αναφέρονται τα Τμήματα:
- Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής, και των δύο Κατευθύνσεων, του Πανεπιστημίου Μακεδονίας
- Ειδικής Αγωγής, ΠΤΔΕ του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας
- Ψυχολογίας
- Κοινωνικής Πολιτικής, Κοινωνικών Υπηρεσιών και Κοινωνικής Εργασίας
- Εργοθεραπείας, Λογοθεραπείας, Φυσικοθεραπείας κ.α.

Σε περίπτωση μη κατοχής υ αντίστοιχων ή συναφών με το περιεχόμενο του Προγράμματος τίτλου σπουδών στο Πρόγραμμα Επιμόρφωσης έχουν δικαίωμα να συμμετάσχουν:

- Πτυχιούχοι ΑΕΙ με αποδεδειγμένη επαγγελματική δραστηριότητα (5 ετών και άνω) σε φορείς του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα, συναφή με το περιεχόμενο του αντίστοιχης ειδικότητας της ημεδαπής ή και τον σχετικό επιστημονικό τομέα/πεδίο. Ενδεικτικά, αναφέρονται:
- Διαγνωστικά Κέντρα
- Κέντρα Θεραπείας & Αποκατάστασης
- Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης ΑμεΑ
- Κέντρα Ημερήσιας, Δημιουργικής Απασχόλησης ΑμεΑ
- Εργαστήρια Προστατευτικής Απασχόλησης ΑμεΑ
- Κέντρα Ημιαυτόνομης ή Αυτόνομης Διαβίωσης ΑμεΑ
- Υπηρεσίες Κοινωνικής & Συμβουλευτικής Υποστήριξης Ευπαθών Κοινωνικών Ομάδων

Προτεραιότητα συμμετοχής θα δοθεί σε απόφοιτους ηλικίας άνω των 45 ετών καθώς επίσης και σε απόφοιτους χωρίς μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών ενώ θα λαμβάνονται υπόψη και κοινωνικά κριτήρια (εισόδημα, ευπαθείς κοινωνικές ομάδες).

Ενώ τα απαιτούμενα δικαιολογητικά τα οποία ζητήθηκαν ήταν τα ακόλουθα:

- Αίτηση υποψηφιότητας –συμμετοχής
- Φωτοαντίγραφο τίτλων σπουδών, οι οποίοι έχουν αποκτηθεί μέχρι το έτος 2001 ή έχει παρέλθει ένα χρονικό διάστημα τουλάχιστον 10 ετών από την ημερομηνία απόκτησης του βασικού τίτλου σπουδών τους. (Σε περίπτωση που οι τίτλοι σπουδών έχουν χορηγηθεί από Πανεπιστήμια της αλλοδαπής θα πρέπει να υποβληθούν επιπροσθέτως και οι νόμιμες βεβαιώσεις ισοτιμίας και αντιστοιχίας τους).
- Αποδεικτικά επιπέδου καλής γνώσης της αγγλικής γλώσσας. Η γνώση αυτή θα πιστοποιείται σύμφωνα με τα εκ του άρθρου 28 του Π.Δ. 50/2001 οριζόμενα, όπως τροποποιήθηκε με τα υπ' αριθμ. 116 Π.Δ./τα (ΦΕΚ 115 τ.Α'/09.06.2006) και υπ' αριθμ. 146 Π.Δ./τα (ΦΕΚ 185 τ.Α' /03.08.2007) και ισχύει αναλογικώς εφαρμοζόμενα.
- Γνώση χειρισμού Η/Υ με έμφαση στα αντικείμενα: α) επεξεργασίας κειμένων β) υπολογιστικών φύλλων και γ) υπηρεσιών διαδικτύου. Η γνώση χειρισμού ηλεκτρονικών υπολογιστών διαπιστώνεται με έναν από τους ακόλουθους τρόπους:

- α) Πιστοποιητικά Πληροφορικής ή γνώσης χειρισμού Η/Υ που εκδίδονται από φορείς, οι οποίοι πιστοποιούνται από τον Οργανισμό Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, και Κατάρτισης (Ο.Ε.Ε.Κ.), με βάση τη διεθνή επί του θέματος πρακτική, ιδίως όσον αφορά τις υποδομές, το λογισμικό, τις μεθόδους και τη διαδικασία.
- β) Τίτλους σπουδών, πανεπιστημιακής ή τεχνολογικής εκπαίδευσης, από την αναλυτική βαθμολογία των οποίων προκύπτει ότι έχουν παρακολουθήσει τέσσερα τουλάχιστον μαθήματα, υποχρεωτικά ή κατ' επιλογή, Πληροφορικής ή χειρισμού Η/Υ.
- γ) Εργασιακή εμπειρία τουλάχιστον ενός (1) έτους όπου να βεβαιώνεται από τον εργοδότη η χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή κατά τη διάρκεια εκτέλεσης της εργασίας/έργου.

Τα ονόματα των παρακάτω επιλαχόντων όπως και η σειρά κατάταξης τους εγκρίθηκαν από την υπ' αριθμ.153/30.4.2015 συνεδρίαση της Επιτροπής Ερευνών και καταρτίστηκε και ο πίνακας επιλαχόντων, σε περίπτωση μη αποδοχής συμμετοχής στο πρόγραμμα από κάποιον εκπαιδευόμενο. Οι υποψήφιοι εκπαιδευόμενοι οι οποίοι συμμετείχαν στην διαδικασία των αιτήσεων ανήλθαν σε τριάντα τέσσερις (34). Η επιτροπή μελέτησε αναλυτικά την σχετική πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος, η οποία δημοσιεύτηκε στις 26.3.2015 με αριθμ. Πρωτ. 4197, ορίζοντας ως καταληκτική ημερομηνία κατάθεσης των δικαιολογητικών την 14η Απριλίου 2015. Όλες οι αιτήσεις των υποψηφίων αξιολογήθηκαν με βάση τα απαραίτητα προσόντα και δικαιολογητικά τα οποία αναφέρονται στη δημοσιευμένη πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος. Παράλληλα λήφθηκαν υπόψη οι επισημάνσεις οι οποίες απεστάλησαν από το Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Ε.Π.Α Ανάπτυξης Ανθρώπινου δυναμικού, Εκπαίδευσης και Δια βίου Μάθησης, με αριθμ. Πρωτ. 3471/2.3.2015. Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας ελέγχου και αξιολόγησης με βάση τα ανωτέρω κριτήρια καθορίστηκε ο παρακάτω πίνακας τελικών εκπαιδευομένων και οι επιλαχόντες, σε περίπτωση άρνησης συμμετοχής εκπαιδευομένων από τους τελικούς είκοσι εισακτέους, όπως επίσης και οι απορριπτέοι υποψήφιοι λόγω μη πληρότητας των απαιτούμενων δικαιολογητικών.

Παράλληλα τον μήνα Μάιο ολοκληρώθηκε και η αξιολόγηση των υποψηφιοτήτων για την κάλυψη της θέσης της διοικητικής υποστήριξης. Οι υποψήφιοι αξιολογήθηκαν από την αρμόδια επιτροπή και διαμορφώθηκε η αντίστοιχη εισηγητική έκθεση. Για τη θέση κατατέθηκαν έντεκα (11) αιτήσεις ενώ η επιτροπή αξιολόγησης

υποψηφίων, αφού εξέτασε όλα τα υποβληθέντα δικαιολογητικά έγγραφα, τίτλους σπουδών και λοιπών προσόντων, καθώς και τα βιογραφικά σημειώματα των υποψηφίων για τη διακρίβωση της πληρότητας των απαιτούμενων ή/και συνεκτιμωμένων, από την Πρόσκληση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος, προσόντων και, κατόπιν περαιτέρω συζητήσεως, πρότεινε τον υποψήφιο ο οποίος πληρούσε όλες τις προϋποθέσεις και παράλληλα συγκέντρωσε το υψηλότερο σύνολο μορίων. Για την κάλυψη της θέσης η οποία αφορούσε το στέλεχος της τεχνικής υποστήριξης του προγράμματος, πραγματοποιήθηκε με απευθείας ανάθεση σε εργαζόμενο του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, με ειδικότητα στους ηλεκτρονικούς υπολογιστές.

Η έναρξη των μαθημάτων του προγράμματος πραγματοποιήθηκε στις 17 Μαΐου 2015 με τους εκπαιδευόμενους να έχουν ήδη εγγραφεί στο επιμορφωτικό πρόγραμμα και ενημερωθεί για τις υποχρεώσεις που διέπουν τη φοίτησή τους σε αυτό. Πιο συγκεκριμένα ενημερώθηκαν για τόσο για τον τρόπο αξιολόγησης τους όσο και για το περιεχόμενο των θεματικών ενοτήτων. Η αξιολόγηση γίνεται με δύο τρόπους: (α) Οι συμμετέχοντες εξετάζονται γραπτώς στην ύλη που διδάχθηκε σε όλες τις θεματικές ενότητες. Η εξέταση βασίζεται σε ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής ή σύντομης ανάπτυξης, οι οποίες θα ορίζονται από τους διδάσκοντες όλων των θεματικών ενοτήτων και στη συνέχεια, με κλήρωση (από διπλάσιο αριθμό ερωτήσεων), θα επιλέγονται αυτές στις οποίες θα εξεταστούν οι συμμετέχοντες για κάθε ενότητα. Ποσοστό συμμετοχής στην αξιολόγηση: 40%. (β) Επιπλέον, οι συμμετέχοντες αξιολογούνται με βάση εργασίες (βιβλιογραφικές εργασίες ή σύντομα project) που θα εκπονούν στα πλαίσια αντίστοιχων θεματικών ενοτήτων. Για τις θεματικές ενότητες που θα γίνουν δια ζώσης ή με μικτό τρόπο ο κάθε εκπαιδευόμενος θα εκπονεί 3 εργασίες. Ποσοστό συμμετοχής στην αξιολόγηση: 20% για κάθε εργασία (σύνολο 60% από τις 3 εργασίες). Για τις θεματικές ενότητες που θα γίνουν εξ αποστάσεως ο κάθε συμμετέχων θα εκπονεί 4 εργασίες. Ποσοστό συμμετοχής στην αξιολόγηση: 15% για κάθε εργασία (σύνολο 60% από τις 4 εργασίες).

Αναφορικά με την πορεία της διδασκαλίας των θεματικών ενοτήτων, οι διδάσκοντες παράλληλα με τη διεξαγωγή της διδασκαλίας τους παρέδιδαν και το αντίστοιχο εκπαιδευτικό υλικό στην αρμόδια επιτροπή παραλαβής του εκπαιδευτικού υλικού με σκοπό τον έλεγχο τήρησης των σχετικών προδιαγραφών σύμφωνα με τις προϋποθέσεις του προγράμματος. Με την ολοκλήρωση της σχετικής διαδικασίας η αρμόδια τριμελής επιτροπή υπέγραφε το σχετικό πρωτόκολλο παραλαβής και βεβαίωνε την ολοκλήρωση και παραλαβή του παραδοτέου. Το εκπαιδευτικό υλικό κάθε θεματικής ενότητας διανεμήθηκε σε όλους του εκπαιδευόμενους τόσο ηλεκτρονικά όσο και έντυπα

και επίσης αναρτήθηκε στην εκπαιδευτική πλατφόρμα του προγράμματος με σκοπό να διασφαλιστεί η πρόσβαση του σε όλους.

Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω για τη διεξαγωγή των θεματικών ενοτήτων με ασύγχρονη εκπαίδευση απαιτούσε τη χρήση εκπαιδευτικής πλατφόρμας αλλά και την πραγματοποίηση ποικίλων ρυθμίσεων αναφορικά με τη συμμετοχή των εκπαιδευομένων στην ασύγχρονη τηλεεκπαίδευση. Για το λόγο αυτό εκδόθηκαν ηλεκτρονικοί λογαριασμοί για όλους τους εκπαιδευόμενους αλλά και τους διδάσκοντες οι οποίοι θα διεξήγαγαν ασύγχρονη εκπαίδευση. Με αυτό τον τρόπο οι εκπαιδευόμενοι θα είχαν τη δυνατότητα να παρακολουθούν να πάσα στιγμή τη θεματική ενότητα που τους ενδιέφερε αλλά και να κατεβάζουν και το αντίστοιχο εκπαιδευτικό υλικό. Η διδασκαλία των μαθημάτων συνεχίστηκε μέχρι και τις αρχές Ιουλίου όπως περιγράφεται στο σχετικό ωρολόγιο πρόγραμμα σπουδών.

Κατά τη διάρκεια των μηνών Αυγούστου και Σεπτεμβρίου, ολοκληρώθηκε η κατάθεση του εκπαιδευτικού υλικού από τους διδάσκοντες των θεματικών ενοτήτων ενώ ολοκληρώθηκε και η κατάθεση των εργασιών εκ μέρους των εκπαιδευομένων.

Τα μαθήματα ξεκίνησαν στις 30/8/2015 και ολοκληρώθηκαν στις 14/10/2015. Πριν την ολοκλήρωση των θεματικών ενοτήτων διανεμήθηκαν ερωτηματολόγια στους εκπαιδευόμενους με σκοπό να διεξαχθεί η εσωτερική αξιολόγηση του προγράμματος.

Η εσωτερική αξιολόγηση έχει ως στόχο να αξιολογήσει συγκεκριμένους άξονες του προγράμματος όπως η συνολική οργάνωση του, η παροχή εκπαιδευτικού υλικού, η ανταπόκριση των παρεχόμενων γνώσεων στην αγορά εργασίας κ.λπ. Πιο συγκεκριμένα το ερωτηματολόγιο το οποίο διανεμήθηκε στους εκπαιδευόμενους και αξιολόγησε την συνολική εικόνα τους προγράμματος ήταν το παρακάτω:

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ
ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ
ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΣΤΗΝ ΑΝΗΛΙΚΗ ΚΑΙ ΕΝΗΛΙΚΗ ΖΩΗ

Αγαπητοί συμμετέχοντες, το ερωτηματολόγιο είναι ανώνυμο και μας ενδιαφέρει μόνο η δική σας ειλικρινής απάντηση. Η συμπλήρωση του ερωτηματολογίου είναι πολύ σημαντική, καθώς συγκεντρώνει χρήσιμες πληροφορίες που μπορούν να συμβάλουν καθοριστικά στη μελλοντική βελτίωση του προγράμματος. Ιδιαίτερη αξία έχουν τα σχόλια που μπορείτε να συμπεριλάβετε στο τέλος κάθε ενότητας ερωτήσεων.

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΝΤΑΚΤΗ ΤΟΥ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ

1. Φύλο:
Άνδρας
Γυναίκα

2. Ηλικιακή Ομάδα:
22 - 30
31 - 40
40 - 65

3. Ποιο είναι το επίπεδο εκπαίδευσής σας:
ΤΕΙ
ΑΕΙ
Μεταπτυχιακό
Διδακτορικό

4. Εργασιακή Κατάσταση:
Άνεργος
Εργαζόμενος
Συνταξιούχος

ΓΕΝΙΚΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

1. Πώς θα χαρακτηρίζατε συνολικά την εμπειρία συμμετοχής σας στο Πρόγραμμα;
Πολύ ικανοποιητική
Ικανοποιητική
Ουδέτερη
Αρνητική
Πολύ αρνητική

2. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι βελτιώθηκαν οι γνώσεις σας στα θεματικά αντικείμενα του Προγράμματος;
Πάρα πολύ
Πολύ

Αρκετά
Ελάχιστα
Καθόλου

3. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι οι γνώσεις που αποκτήσατε παρακολουθώντας το πρόγραμμα, ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας;
Πάρα πολύ
Πολύ
Αρκετά
Ελάχιστα
Καθόλου
4. Σε ποιο βαθμό γενικά ικανοποιηθήκατε από τη συνολική οργάνωση του προγράμματος;
Πάρα πολύ
Πολύ
Αρκετά
Ελάχιστα
Καθόλου
5. Σε ποιο βαθμό ικανοποιηθήκατε από τη γραμματειακή υποστήριξη του προγράμματος;
Πάρα πολύ
Πολύ
Αρκετά
Ελάχιστα
Καθόλου
6. Το εκπαιδευτικό υλικό που χρησιμοποιήθηκε κατά τη διάρκεια των μαθημάτων σας βοήθησε ώστε να παρακολουθήσετε καλύτερα το Πρόγραμμα;
7. Αναφορικά με την εξ αποστάσεως εκπαίδευση, βρήκατε δύσκολη τη διαδικασία που ακολουθήθηκε; (Κατανόηση οδηγιών, δυσκολία σύνδεσης κτλ)
Πάρα πολύ
Πολύ
Αρκετά
Ελάχιστα
Καθόλου
8. Γενικά σχόλια - Παρατηρήσεις

Όπως είναι φανερό, το ερωτηματολόγιο εσωτερικής αξιολόγησης εστίασε αρχικά στα δημογραφικά στοιχεία των εκπαιδευόμενων όπου μελετήθηκαν το φύλο, το

εκπαιδευτικό επίπεδο, η εργασιακή κατάσταση και η ηλικία. Τα υπόλοιπα ζητήματα τα οποία τέθηκαν υπό αξιολόγηση ήταν α) εμπειρία συμμετοχής στο πρόγραμμα, β) επικαιροποίηση γνώσεων, γ) ανταπόκριση προγράμματος στην αγορά εργασίας, δ) συνολική οργάνωση του προγράμματος ε) γραμματειακή υποστήριξη του προγράμματος, στ) εκπαιδευτικό υλικό προγράμματος η) εξ αποστάσεως εκπαίδευση (ασύγχρονη τηλεεκπαίδευση).

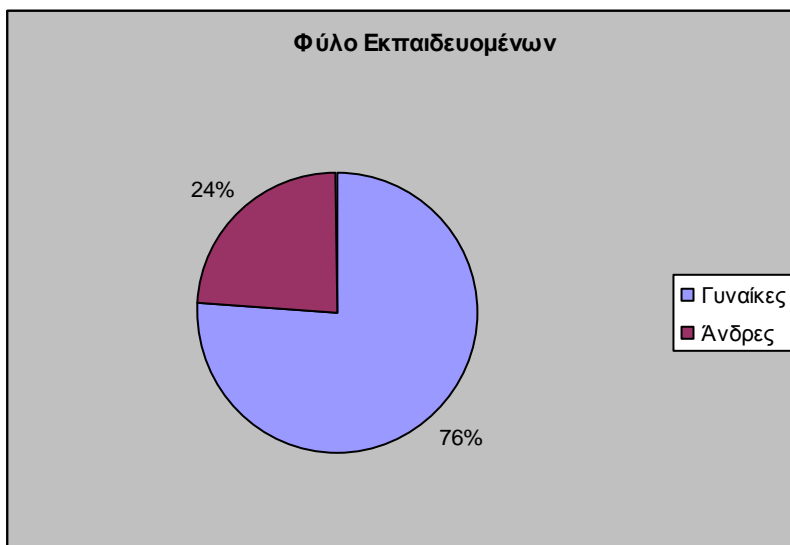
Στόχος της συγκεκριμένης αξιολόγησης ήταν να αξιολογηθεί το σύνολο του προγράμματος τόσο αναφορικά με τη λειτουργία του όσο και με την εκπαιδευτική του επάρκεια. Τα δημογραφικά στοιχεία των εκπαιδευομένων θα μας προσέφεραν μία συνολική εικόνα των χαρακτηριστικών των συμμετεχόντων αξιολογώντας την συμμετοχή τους. Επίσης θα μας προσέφεραν χρήσιμες πληροφορίες αναφορικά με τις ομάδες οι οποίες συμμετέχουν σε επιμορφωτικά προγράμματα με σκοπό να αξιοποιηθούν τέτοιου είδους πληροφορίες στον σχεδιασμό μελλοντικών προγραμμάτων.

Τα ερωτηματολόγια διανεμήθηκαν προς το τέλος του προγράμματος με σκοπό όλοι οι εκπαιδευόμενοι να έχουν ολοκληρώσει το μεγαλύτερο μέρος των θεματικών ενοτήτων. Αξίζει να τονίσουμε ότι τηρήθηκε η ανωνυμία των συμμετεχόντων. Επιπλέον, επιλέχθηκε η κλίμακα Likert η οποία ήταν διαμορφωμένη ως εξής: 1=πάρα πολύ, 2=πολύ, 3=μέτρια, 4=λίγο, 5=καθόλου και τα υποκείμενα κλήθηκαν να δηλώσουν τον βαθμό συμφωνίας με βάση την ανωτέρω πενταβάθμια κλίμακα. Η επιλογή κλειστού τύπου ερωτημάτων βασίστηκε στο γεγονός ότι απαιτείται λιγότερος χρόνος αλλά και ενέργεια για τη συμπλήρωσή τους, αυξάνοντας και τη συμμετοχή των υποκειμένων όπως επίσης και την εγκυρότητα και αξιοπιστία της έρευνας. Τα ερωτηματολόγια συγκεντρώθηκαν μετά το πέρας της συμπλήρωσής τους και αναλύθηκαν με σκοπό να εξαχθούν τα πρώτα συμπεράσματα για την αξιοπιστία, εγκυρότητα και εσωτερική εσοχή του ερευνητικού εργαλείου. Τα αποτελέσματα τα οποία προέκυψαν αναλύθηκαν και μελετήθηκαν οι μέσοι όροι των δηλώσεων με σκοπό να εξαχθούν τα πρώτα συμπεράσματα σχετικά με το πρόγραμμα.

Αρχικά αξιολογήθηκαν τα δημογραφικά χαρακτηριστικά των εκπαιδευομένων όπως η ηλικία, το φύλο, η εργασιακή κατάσταση και το εκπαιδευτικό επίπεδο.

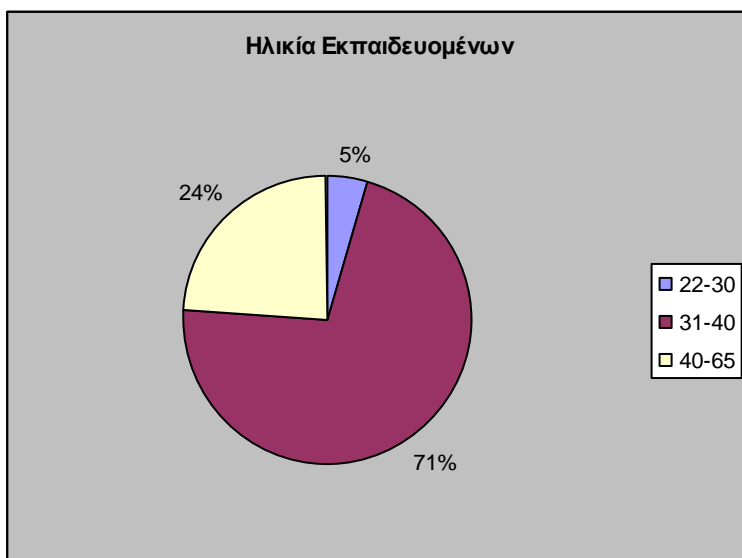
Αναλυτικότερα όσον αφορά το φύλο η πλειοψηφία των εκπαιδευομένων είναι γυναίκες (76%) ενώ μόνο το 24% ήταν άντρες (βλ. σχήμα 1).

Σχήμα 1 Φύλο Εκπαιδευομένων

Η ηλικία επίσης των εκπαιδευομένων επίσης αξιολογήθηκε όπου το 71% ανήκαν στην ηλικιακή ομάδα 40-65 ετών, το 24% στην ηλικιακή ομάδα 31-40 ετών και το 5% 22-30 ετών. (βλ. σχήμα 2).

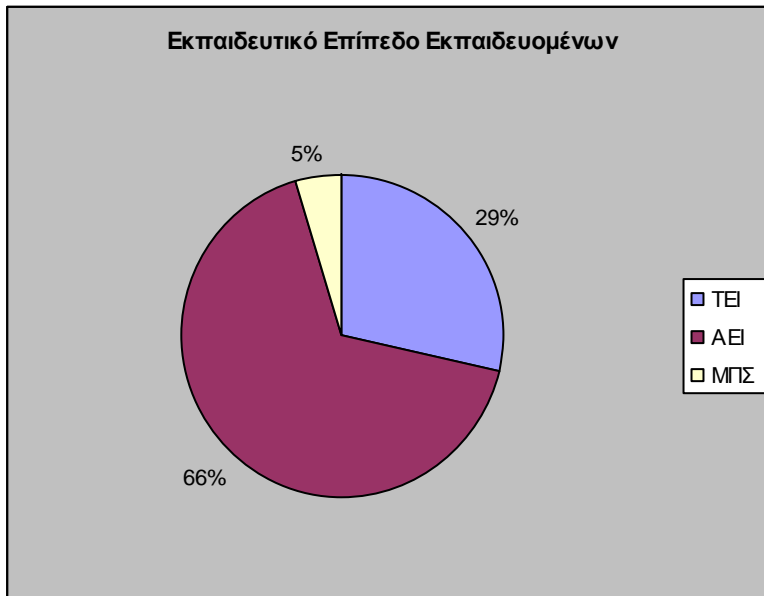
Σχήμα 2 Ηλικία Εκπαιδευομένων

Εν συνεχεία αξιολογήθηκε το εκπαιδευτικό επίπεδο των εκπαιδευομένων οι οποίοι συμμετείχαν στο πρόγραμμα επικαιροποίησης προσόντων. Το 66% ήταν απόφοιτοι ΑΕΙ ενώ το 29% ήταν απόφοιτοι ΤΕΙ. Μόλις το 5% είχε ολοκληρώσει και μεταπτυχιακές σπουδές. Αξίζει να τονίσουμε σε αυτό το σημείο ότι η πλειοψηφία των εκπαιδευομένων

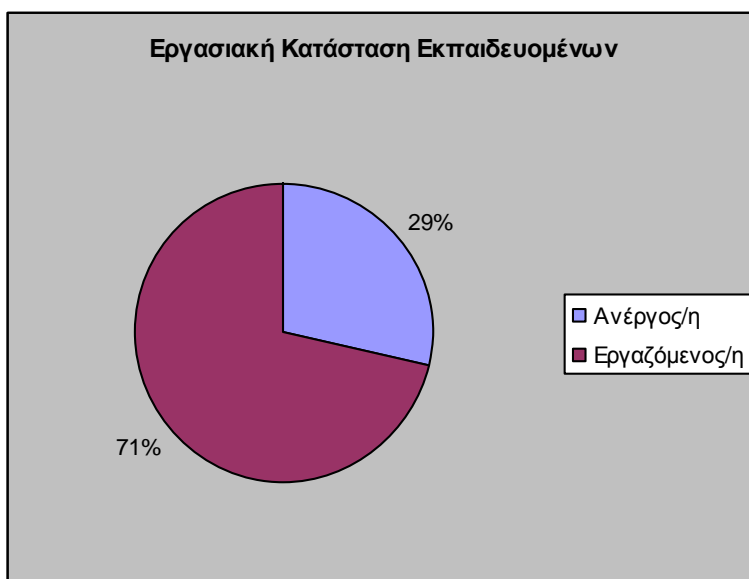
κατείχαν πτυχίο ΑΕΙ ή ΤΕΙ το οποίο όμως ανήκε στην περιοχή των επαγγελματιών κοινωνικής πρόνοιας αλλά και ειδικής αγωγής όπως π.χ. λογοθεραπευτές, ειδικοί παιδαγωγοί, εργοθεραπευτές, κοινωνικοί λειτουργοί κ.λπ (βλ. σχήμα 3).

Σχήμα 3 Εκπαιδευτικό Επίπεδο Εκπαιδευομένων

Η εργασιακή κατάσταση των συμμετεχόντων είχε ιδιαίτερα ενδιαφέρον καθώς το 71% ήταν ενεργοί εργαζόμενοι στο χώρο της ειδικής ή της κοινωνικής πρόνοιας. Ενώ το 29% ήταν άνεργοι χωρίς ωστόσο θα διευκρινίζεται ο χρόνος ανεργίας τους (βλ. σχήμα 4).

Σχήμα 4 Εργασιακή Κατάσταση Εκπαιδευομένων

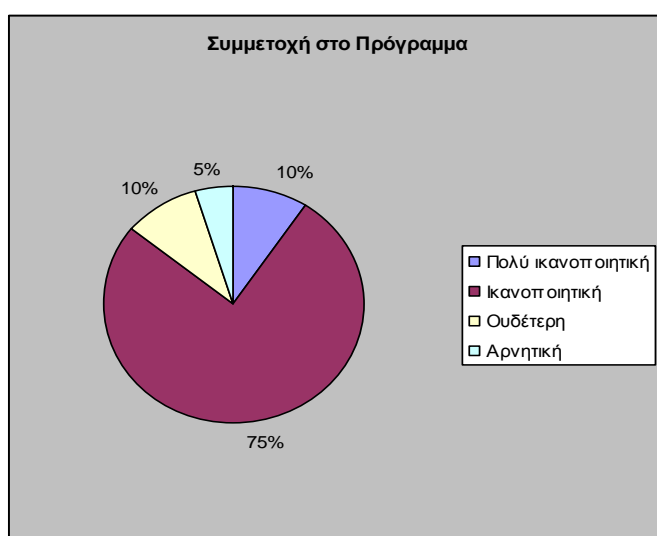

Μετά τα δημογραφικά στοιχεία ακολούθησε και η αξιολόγηση του προγράμματος. Η συμμετοχή των εκπαιδευομένων αξιολογήθηκε αναφορικά με τον βαθμό ικανοποίησης τους από το πρόγραμμα (βλ. σχήμα 5).

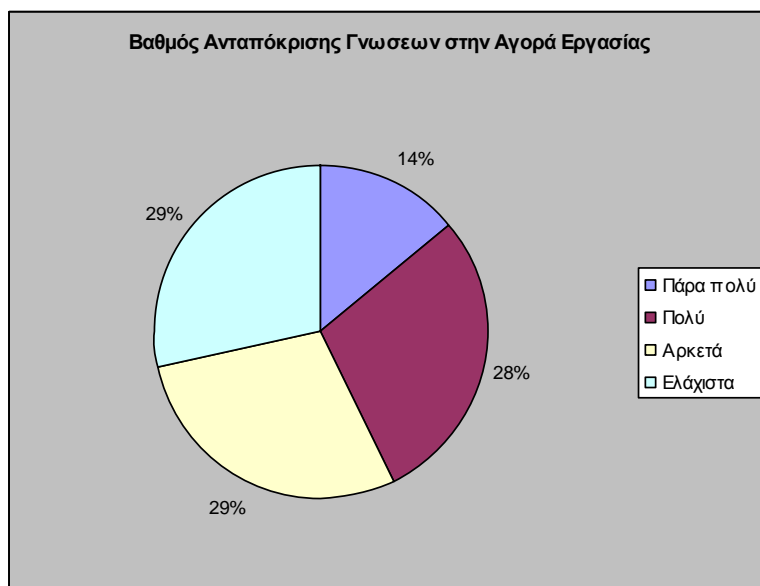
Οι εκπαιδευόμενοι στην πλειοψηφία τους δήλωσαν ικανοποιημένοι με ποσοστό 75% ενώ το 10% δήλωσαν πολύ ικανοποιημένοι. Το 5% δήλωσαν ότι είχαν αρνητική εικόνα από την συμμετοχή τους στο πρόγραμμα.

Σχήμα 5 Βαθμός Ικανοποίησης Συμμετοχής Εκπαιδευομένων

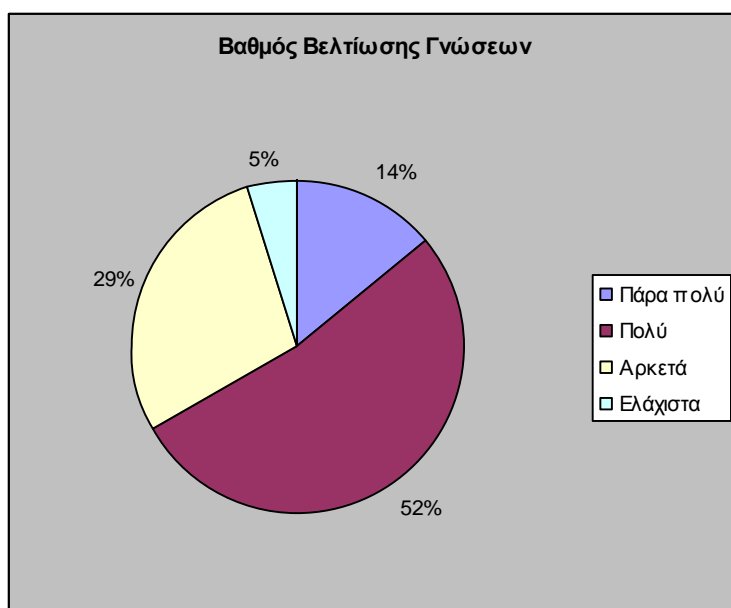
Στη συνέχεια ερωτήθηκαν για τον βαθμό ανταπόκρισης των γνώσεων τους στην αγορά εργασίας. Το 52% δήλωσε ότι οι γνώσεις που έλαβαν ανταποκρίνονται πολύ στις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας, ενώ το 29% δήλωσε ότι ανταποκρίνονται αρκετά. Το 14% έκρινε ότι οι γνώσεις που έλαβε από το πρόγραμμα επικαιροποίησης θα ανταποκρινόταν πάρα πολύ στην αγορά εργασίας, ενώ μόνο το 4% δήλωσε ελάχιστη ανταπόκριση των γνώσεων (βλ. σχήμα 6).

Σχήμα 6 Βαθμός Ανταπόκρισης Γνώσεων στην Αγορά Εργασίας

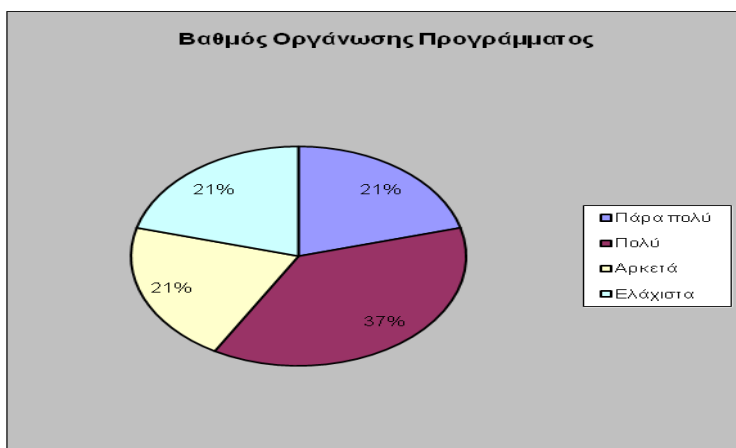
Βελτιώθηκαν όμως οι γνώσεις των συμμετεχόντων σύμφωνα με τους ίδιους ; Το 52% δήλωσε ότι βελτιώθηκαν πολύ οι ήδη υπάρχουσες γνώσεις ενώ το 29% αρκετά. Το 14% δήλωσε ότι βελτιώθηκαν παρά πολύ ενώ το 5% ελάχιστα (βλ. σχήμα 7).

Σχήμα 7 Βαθμός Βελτίωσης Γνώσεων Εκπαιδευομένων

Η ολοκληρωμένη και εύρυθμη οργάνωση και διοίκηση του ΠΕΓΑ αποτέλεσε βασικό στόχο του προγράμματος για την μεγιστοποίηση των αναμενόμενων αποτελεσμάτων τόσο σε επίπεδο προγράμματος όσο και για τους άμεσα ωφελομένους. Αρχικά θα οργανώθηκε ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα σπουδών όπου κατανεμήθηκαν τα μαθήματα ανά διδάσκοντα και παράλληλα διαμορφώθηκε το ωρολόγιο πρόγραμμα διεξαγωγής των μαθημάτων. Η εκπόνηση του προγράμματος σπουδών ελάβε υπόψη τις διαφορετικές ανάγκες των εκπαιδευομένων ώστε να επιτυγχάνονται τα μαθησιακά αποτελέσματα στα οποία στοχεύει το πρόγραμμα. Η επιλογή των υποψηφίων πραγματοποιήθηκε με βάση τα καθορισμένα κριτήρια τόσο από το ίδιο το πρόγραμμα όσο και από του συλλογικού οργάνου του Τμήματος αλλά και του Πανεπιστημιακού ιδρύματος. Οι εκπαιδευόμενοι δεν ξεπερνούσαν τους 21 όπως άλλωστε ορίζεται και από την πρόσκληση του προγράμματος. Τα μαθήματα θα πραγματοποιήθηκαν είτε με τη μορφή της δια ζώσης διδασκαλίας είτε εξ αποστάσεως με τη χρήση τόσο σύγχρονων και ασύγχρονων μεθόδων μάθησης (τηλεκπαίδευση, e-learning). Για τις ανάγκες των μαθημάτων που θα πραγματοποιηθούν εξ αποστάσεως θα αξιοποιηθούν οι υφιστάμενες υποδομές, ο εξοπλισμός και το σύστημα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης του ιδρύματος. Η οργάνωση του προγράμματος τέθηκε επίσης υπό αξιολόγηση με τους εκπαιδευόμενους να δηλώνουν πολύ ικανοποιημένοι με ποσοστό 37% ενώ αρκετά ικανοποιημένοι Το 21% δήλωσε πάρα πολύ και αρκετά ικανοποιημένο, ενώ το υπόλοιπο 21% δήλωσε ελάχιστα ικανοποιημένο από την οργάνωση του προγράμματος (βλ. σχήμα 8).

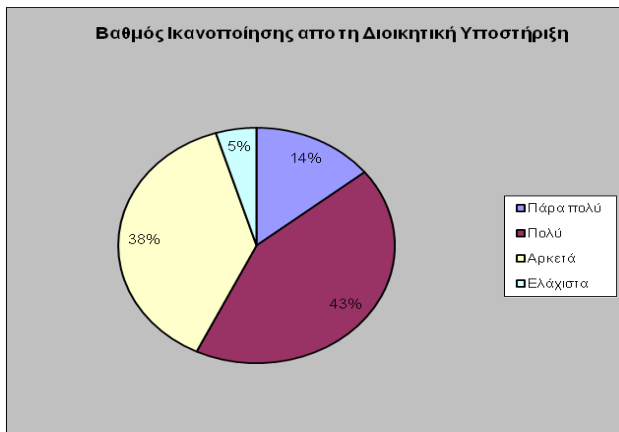
Σχήμα 8 Βαθμός Οργάνωσης Προγράμματος

Η διοικητική και γραμματειακή υποστήριξη κρίθηκε επίσης σημαντική ώστε να αξιολογηθεί από τους εκπαιδευόμενους. Το 43% δήλωσε πολύ ικανοποιημένο από τη

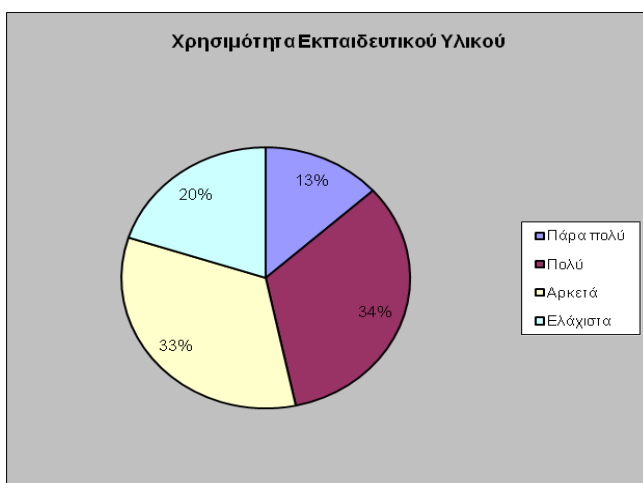
διοικητική υποστήριξη ενώ το 38% αρκετά ικανοποιημένο. Το 14% απάντησε ότι ήταν πάρα πολύ ικανοποιημένο ενώ μόνο το 5% δήλωσε ότι ήταν ελάχιστα ικανοποιημένο από τη διοικητική υποστήριξη του προγράμματος (βλ. σχήμα 9).

Σχήμα 9 Βαθμός Ικανοποίησης από τη Διοικητική Υποστήριξη

Το εκπαιδευτικό υλικό το οποίο διανεμήθηκε στους εκπαιδευομένους αξιολογήθηκε με σκοπό να μελετηθεί η χρησιμότητά του. Έτσι το 34% δήλωσε ότι το εκπαιδευτικό υλικό ήταν πολύ χρήσιμο ενώ το 33% αρκετά χρήσιμο. Τα 20% ικανοποιήθηκε πάρα πολύ από το εκπαιδευτικό υλικό ενώ το 13% ικανοποιήθηκε ελάχιστα από τη χρησιμότητά του. (βλ. σχήμα 10).

Σχήμα 10 Χρησιμότητα Εκπαιδευτικού Υλικού

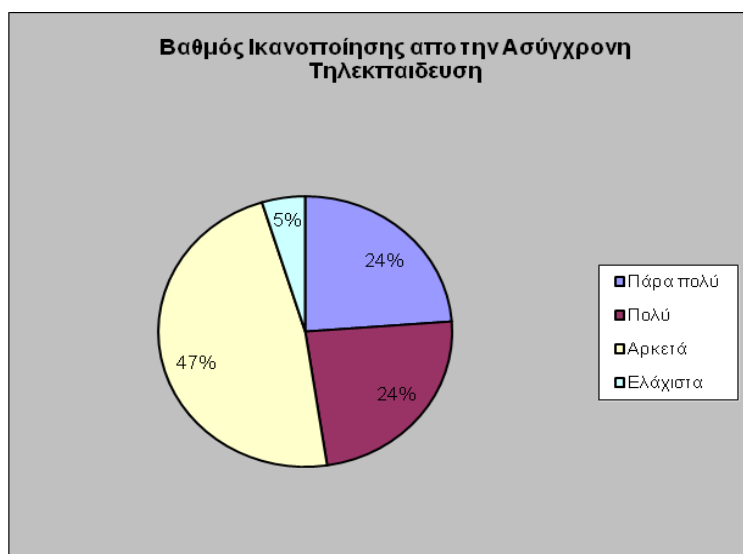

Εκτός όμως από τη αξιολόγηση τόσο της οργάνωσης του προγράμματος αλλά και της εκπαιδευτικής διαδικασίας, οι εκπαιδευόμενοι κλήθηκαν να απαντήσουν σχετικά με το βαθμό ικανοποίησης τους από την ασύγχρονη τηλεεκπαίδευση, καθώς αποστέλλουσε καθοριστικό συστατικό στοιχείο του συγκεκριμένου επιμορφωτικού προγράμματος.

Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης έδειξαν ότι το 47 % ήταν αρκετά ικανοποιημένο ενώ το 24% δήλωσε πάρα πολύ ικανοποιημένο από την εξα αποστάσεως εκπαίδευση. Το υπόλοιπο 24% δήλωσε παρά πολύ ικανοποιημένο ενώ μόνο το 5% ήταν ελάχιστα ικανοποιημένο από τη διαδικασία της ασύγχρονης τηλεεκπαίδευσης (βλ. σχήμα 11).

Η αξιολόγηση της συγκεκριμένης μαθησιακής επιλογής ήταν ιδιαίτερα σημαντική καθώς επιλέχθηκε ώστε να ικανοποιεί εκπαιδευόμενους οι οποίοι βρίσκονται σε απομακρισμένες περιοχές και αδυνατούν να συμμετέχουν σε διαζώσης διδασκαλίες. Άλλωστε καθώς το παρόν επιμορφωτικό πρόγραμμα υιοθετεί τις διδακτικές πρακτικές της εκπαίδευσης ενηλίκω όπου βασικό στοιχείο είναι η πρόσβαση στη μάθηση και η κατάργηση όλων των εμποδίων, κρίθηκε αναγκαία η αξιολόγηση της ασύγχρονης τηλεεκπαίδευσης με σκοπό να μελετηθεί η μελλοντική της χρήση και σε άλλα επομορφωτικά προγράμματα.

Σχήμα 11 Βαθμός Ικανοποίησης από την Ασύγχρονη Τηλεκπαίδευση

Συνολικά θα μπορούσαμε να πούμε ότι το παρόν πρόγραμμα ικανοποίησε τους εκπαιδευόμενους τόσο όσον αφορά την οργάνωση του όσο και τη διδακτική διαδικασία.

Επιπλέον τον μήνα Οκτώβριο ολοκληρώθηκαν όλα τα παραδοτέα του έργου τα οποία είναι τα παρακάτω:

1. Π.1.1: Αναλυτικά προγράμματα σπουδών για τις θεματικές ενότητες του προγράμματος
2. Π.1.2: Μητρώο Αποφοίτων
3. Π.Ε 1.3 Τήρηση Αρχείου του Προγράμματος Επικαιροποίησης Γνώσεων Αποφοίτων (παρουσιολόγια, αιτήσεις υποψηφίων, βεβαιώσεις, προσκλήσεις για αιτήσεις υποψηφίων εκπαιδευόμενων, κατάλογοι εκπαιδευόμενων, κτλ)
4. Π.1.4: Κανονισμός Λειτουργίας του Προγράμματος
5. Π.1.5: Υποστήριξη και συντήρηση ψηφιακών περιβαλλόντων ασύγχρονης εκπαίδευσης
6. Π.1.6: Εγκατάσταση υλικού στη ψηφιακή πλατφόρμα
7. Π.1.7: Δύο τριμηνιαίες εκθέσεις πεπραγμένων / εσωτερικής αξιολόγησης (στο τέλος του 3ου και του 6ου μήνα του προγράμματος)
8. Π.Ε 2.1: Εκπαιδευτικό υλικό μαθημάτων (έντυπο /συμβατικό)
9. Π.3.1: Παρουσιολόγια Εκπαιδεύσεων, βιβλίο ύλης
10. Π.3.2: Αποτελέσματα πιστοποίησης
11. Π.Ε 4.1: Ημερίδα

Η βιωσιμότητα του Προγράμματος ΠΕΓΑ τέθηκε επίσης υπό μελέτη καθώς κρίθηκε αναγκαία η συνέχεια λειτουργίας ενός επιμορφωτικού προγράμματος το οποίο θα απευθύνεται σε επαγγελματίες της ειδικής αγωγής αλλά και απόφοιτους τμημάτων ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης. Για το σκοπό αυτό το αμέσως επόμενο διάστημα μετά τη λήξη του πρόγρμματος θα ακολουθήσουν οι παρακάτω ενέργειες:

1. Σχεδιασμό και δόμηση του αναλυτικού προγράμματος λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες της ομάδας-στόχου
2. Διατύπωση στόχων και επιλογή περιεχομένων που θα ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις και τις συνθήκες της παγκοσμιοποιημένης οικονομίας και κοινωνίας
3. Υιοθέτηση σύγχρονων και συμμετοχικών διδακτικών μεθόδων, με σκοπό την επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί
4. Καθορισμό και εφαρμογή μεθόδων αξιολόγησης του βαθμού επίτευξης των διδακτικών στόχων
5. Επιλογή των εκπαιδευτών με τα κατάλληλα προσόντα και αξιολόγησή τους

6. Διαμορφωτική και απολογιστική αξιολόγηση της εφαρμογής του προγράμματος σε όλες τις φάσεις υλοποίησής του, από εσωτερικούς και εξωτερικούς αξιολογητές

7. Παρακολούθηση των εκπαιδευθέντων στην πορεία τους στην αγορά εργασίας, για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα μετά την ολοκλήρωση του προγράμματος.

Τονίζεται πάντως ότι ένας πολύ ουσιαστικός παράγων για τη βιωσιμότητα του όλου προγράμματος θα αποτελεί το πολύ χαμηλό κόστος της επανάληψης του προγράμματος, δεδομένου ότι στο μοντέλο της Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης, ως γνωστό, το κόστος μειώνεται συνεχώς. Το ΠΕΓΑ περιλαμβάνει και τα δυο μοντέλα της Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης (σύγχρονη και ασύγχρονη) και τα μαθήματα του θα μπορούν να επαναληφθούν πολλές φορές με μηδαμινό κόστος καθιστώντας το έτσι πολύ ελκυστικό και συμφέρον για υποψήφιους σπουδαστές.